

PREDGOVOR

Letošnji simpozij *Obdobja* z naslovom *Meddisciplinarnost v slovenistiki* ima v dosedanji zgodovini simpozija posebno mesto. Je namreč jubilejni, že trideseti po vrsti. Tako kot pri njegovih predhodnikih, ki so se ukvarjali z obdobji ter metodami in zvrstmi v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi, se iz njegovega koncepta lušči jasno začrtan cilj: kot osrednji slovenistični znanstveni sestanek združiti domače in tuje jezikoslovce in literarne zgodovinarje, soočiti njihove raziskovalne rezultate in interpretativna mnenja ob izbrani tematiki. Tisto, kar ga med vsemi dosedanjimi simpoziji morda še nekoliko bolj natančno označuje, pa je ideja, da bi k razpravljanju povabili tudi in predvsem predstavnike in predstavnice drugih strok, še posebej humanističnih ter družboslovnih. Deloma se simpozij vsebinsko navezuje tudi na izjemno odmevni posvet *Slovenščina v javnosti*, ki je bil organiziran leta 1979 v Portorožu. Tudi ta je namreč na enem mestu zbral strokovnjake različnih strok, znanstvenike in praktike, ki so razmišljali o vlogi in statusu jezika na različnih področjih družbenega življenja, vendar je bil njihov osnovni cilj drugačen od simpozijskega.

V zadnjih dveh desetletjih sta se tako slovenščina kot slovenistika izrazito dinamično razvijali. Slovenščina je doživela kvantitativni preskok s svojim novim položajem in vlogami, povezanimi s politično usodo Republike Slovenije, z družbenimi spremembami, z novimi mediji in komunikacijskimi tehnologijami. Slovenistika se je kot veda institucionalno osamosvojila, okrepila in postala raznovrstnejša, deloma se je v njej vzpostavila celo notranja konkurenčnost; preko mreže lektoratov, skupnih študijskih programov ipd. se slovenistika krepi tudi v mednarodnem univerzitetnem prostoru, kar ne nazadnje kaže tudi veliko število tujih strokovnjakov, ki letos s prispevki sodelujejo na simpoziju.

Verjetno lahko ravno iz števila prispevkov v zborniku razberemo, da so eminentni domači in tuji strokovnjaki ob razpisani temi prepoznali priložnost, da svoje raziskovalne rezultate in interpretativna mnenja predstavijo ter soočijo s predstavniki in predstavnicami svoje in drugih strok, še posebej humanističnih in družboslovnih, pa tudi naravoslovnih in tehničnih. Zdi se, da slovenistika na ta način zagotavlja široko sintezo posamezne raziskovalne tematike in hkrati omogoča načrtovanje nadaljnjih raziskovalnih korakov ter jih umešča v širši kulturni in družbeni kontekst.

Kot cilj letošnjega simpozija smo si zadali predvsem omogočiti znanstveno razpravljanje o meddisciplinarnosti v slovenskem jezikoslovju in literarni vedi. K razmisleku o povezovanju med strokami so se odzvali ugledni strokovnjaki iz Slovenije in tujine, ki so doslej v svojem znanstvenoraziskovalnem in pedagoškem delu uspešno združevali spoznanja več strok.

Iz prispevkov avtorjev, ki so se odzvali našemu vabilu, je razvidno, da v humanistiki, še posebej v jezikoslovju, interdisciplinarnost razumemo predvsem kot raziskovanje jezika in literature v odnosu do npr. družbe (sociolingvistika), procesov mišljenja (psiholingvistika), tehnologije (korpusno jezikoslovje) ipd. Tokratni simpozij namreč tovrstno razpravljanje postavlja v središče. Zagotovo je najpomembnejše slovenistično znanstveno srečanje po eni strani priložnost, da se raziskovalno in jezikovno skupnost ozavesti, da morajo biti posamezna raziskovalna in strokovna dejanja v tesni medsebojni povezanosti in hierarhično strukturirana; hkrati pa je bil namen simpozija ugotoviti, kakšno je stanje na področju raziskovanja jezikoslovnih in literarnih fenomenov v odnosu do drugih znanstvenih področij. Avtorji v svojih prispevkih kažejo različna razumevanja meddisciplinarnosti; po eni strani je ta definirana kot tip akademskega sodelovanja, pri katerem specialisti z različnih področij delajo s skupnim

ciljem. Taka oblika sodelovanja se navadno razvije iz potrebe po sodelovanju strokovnjakov različnih strok. Meddisciplinarnost naj bi bila po mnenju številnih avtorjev učinkovita rešitev za probleme, ki se pojavijo pri vse večji specializiranosti znotraj znanstvenih disciplin. Po drugi strani pa meddisciplinarnost ni le znanstvenoraziskovalni koncept, marveč se prenaša tudi v prakso. Za področje edukacije tako npr. beremo priporočila OECD-ja: »Izhodišča kurikularne preнове bi morala vključevati več interdisciplinarnih in medpredmetnih snovi in tem, da bi spodbudile šole k uvajanju teh predmetov in dejavnosti« (OECD, 1998).

Menim, da iz objavljenih prispevkov v zborniku s simpozija *Meddisciplinarnost v slovenistiki* med drugim lahko ugotovimo, kakšen je status meddisciplinarnih ved na Slovenskem. Od 80. let, ko je mesto v univerzitetnih predavanjih na slovenistiki našla prva meddisciplinarna veda, to je sociolingvistika, se njihovo število danes z uvajanjem bolonjskih programov povečuje ne le na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, marveč tudi v drugih slovenističnih središčih. Svoje mesto so v programih našle tradicionalno meddisciplinarne vede, kot so korpusno jezikoslovje, psiholingvistika, spoznavno jezikoslovje ... Čeprav je taka institucionalizacija razmeroma pozna, pa lahko opazimo strm razvoj teh ved že v 90. letih 20. stoletja. Zavidljivim rezultatom lahko sledimo v sociolingvistiki, korpusnem jezikoslovju, spoznavnem jezikoslovju in psiholingvistiki. 30. simpozij Obdobja in zbornik s simpozija skušata vzpostaviti prostor za kritični pretres dosedanjega dela na teh področjih, obenem pa ponuditi možnost načrtovanja novih raziskav, ki bodo v navedenih znanstvenih vedah utrdile in morda, kjer je to potrebno, redefinirale ključne koncepte. Avtorji v prispevkih poskušajo med drugim odgovoriti tudi na vprašanja o tem, kakšen je učinek meddisciplinarnega raziskovanja, ali se kaže potreba po redefiniciji sodelovanja, kje se odpirajo nove možnosti sodelovanja, kako v praksi izgleda sodelovanje med strokovnjaki različnih področij, kakšen je status meddisciplinarnih raziskovanj glede na enopodročne raziskave (veljavnost spoznanj, teža rezultatov, financiranje znanstvenoraziskovalnih projektov). Upam, da boste v prispevkih iskali odgovore tudi bralci in da vas bodo ti spodbudili k razmišljanju o povezovanju med disciplinami.

Na koncu bi se rada zahvalila vsem, ki so sodelovali pri organizaciji simpozija in pripravi zbornika, vsem kolegom in kolegicam iz organizacijskega odbora, recenzentkam in recenzentom, sodelavcem in sodelavkam s Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik in Oddelka za slovenistiko. Zahvala velja tudi financerjem, ki so omogočili izvedbo simpozija Obdobja in objavo prispevkov v zborniku. Predvsem pa hvala Anki Sollner Perdih iz knjižnice Oddelkov za slovenistiko in slavistiko FF UL za pripravo bibliografije tridesetih simpozijev Obdobja in Mateji, Damjanu in Mojci, brez katerih simpozija zagotovo ne bi bilo.

Simona Kranjc